

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE SOCIOLOGIE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ

ARTELE MARȚIALE ȘI SOCIETĂȚILE ASIATICE

TEZĂ DE DOCTORAT

CONDUCĂTOR ȘTIINȚIFIC:

Prof. univ. dr. Traian Vedinaș

DOCTORAND:

Barboș Ion-Petre

Cluj-Napoca

2013

CUPRINS

CUPRINS	2
CAPITOLUL 1 – RELIGIE ȘI SOCIOLOGIE	6
1. Determinismul religios	6
2. Perspectivele contemporane	10
I.2.MISTICA	11
1.1. Definiția și clasificarea miturilor	11
1.2. Artele războinice în societățile arhaice	18
1.3. Miturile Japoniei	26
1.4. Kami shinto	30
1.5. Doctrina Dao	34
1.5.1. Facerea Lumii	34
1.5.2. Yin-Yang	36
1.5.3. Cultul morților	39
CAPITOLUL 2 – RELIGIE ȘI SOCIETATE ÎN SPAȚIUL ASIATIC	42
Culturi și comportament	42
2.1. Budismul	42
2.1.1. Viața lui Buddha	45
2.1.2. Budismul după Buddha	52
2.1.3. Doctrina budistă	54
2.1.3.1. Cele 4 adevăruri	55
2.1.3.2. Atingerea stării Nirvana	58
2.1.3.3. Karma	61
2.1.3.4. Inițierea și viața de mănăstire	62
2.1.4. Budismul Chinezesc	64
2.1.4.1. Budismul și artele marțiale chinezești	66
2.1.5. Budismul Japonez (Bukkyo)	68
2.1.5.1. Budismul Zen	72
2.1.5.2. Zeitățile budismului japonez	82
2.1.5.3. Cultul morților în budismul japonez	86

2.1.5.4. Templul budist japonez _____	86
2.1.6. Budismul tibetan _____	88
2.1.6.1. Inițierea în budismul Tibetan (angkur) _____	92
2.1.6.2. Dogma budismului Tibetan _____	96
Capitolul III – SIMBOLURILE _____	102
3.1. Simbolurile _____	102
3.1.1. Definiția și clasificarea simbolurilor _____	102
3.1.2. Simbolurile în China _____	105
3.1.3. Numerologia _____	117
3.1.4. Planetele _____	122
3.1.5. Simbolurile budiste _____	123
3.2. Simbolurile Shinto _____	138
3.2.1. Sabia (katana) _____	140
3.2.2. Armura samuraiului (Yoroi) _____	147
3.2.3. Kimono-ul _____	150
3.2.4. Sumo _____	156
3.3. Simbolurile din ninjutsu _____	161
3.3.1. Istoria ninjutsului _____	161
3.3.2. Educația unui ninja _____	167
3.3.3. Organizarea clanului ninja _____	170
3.3.4. Armele ninja _____	170
3.3.5. Practica și semnificația simbolurilor în ninjutsu _____	174
3.4. Samuraii _____	176
3.4.1. Zeul războiului _____	178
3.4.2. Seppuku (ritualul sinuciderii) _____	179
3.4.3. Educația samuraiului _____	181
3.4.4. Codul de Legi (Etichete - Reishiki) _____	187
3.4.5. Conceptul Ki (Qi) _____	191
3.5. Numerologia japoneză _____	192
3.6. Animale sacre _____	194
CAPITOLUL 4 – ISTORIA, POLITICA ȘI SOCIETATEA ASIATICĂ _____	196
4.1. Japonia _____	196

4.1.1. Perioada Jomon (8000-300 î.hr.)	199
4.1.2. Perioada Yayoi (300 î.Hr.-300 d.Hr.)	200
4.1.3. Perioada Yamato (300-593)	201
4.1.4. Perioada Asuka (552-710)	202
4.1.5. Perioada Nara (710-794)	204
4.1.6. Perioada Kamakura (1192-1338)	210
4.1.7. Perioada Muromashi (1338-1575) (Era Statelor Combatante-Sengoku)	213
4.1.8. Perioada Tokugawa (Azushi-Momoyama) (1573-1603)	220
4.1.9. Perioada Edo (1603-1868)	232
4.1.10. Perioada Meiji (1868-1912)	237
4.1.12. Perioada Showa (1926-1989)	252
4.2. China	255
4.2.1. Epoca bronzului	256
4.2.2. Dinastia Zhou (chou) (1027 î.hr.-256 î.hr.)	257
4.2.3. Dinastia Qin (221-206 î.Hr.)	260
4.2.4. Dinastia Han (206 î.Hr.-220 d.Hr.)	265
4.2.5. Dinastia Sui (581-618)	269
4.2.6. Dinastia Tang (618-907)	270
4.2.7. Dinastia Song (960-1279)	273
4.2.8. Dinastia Yuan (1279-1368)	275
4.2.9. Dinastia Ming (1368-1644)	277
4.2.10. Dinastia Qing (Dinastia Manciană) (1644-1912)	Error! Bookmark not defined.279
4.2.11. Perioada republicii (1912-1949)	Error! Bookmark not defined.283
4.2.12. Republica populară	285
4.3. Locuri sacre în China	288
4.3.1. Mănăstirea Shaolin	288
4.3.2. Mănăstirea Wudang	294
CAPITOLUL 5 - ARTELE MARȚIALE MODERNE - STRUCTURI ORGANIZAȚIONAL	
298	
5.1.Aspecte ale sociologiei sportului	301
5.1.2. Sportul ca loisir	301
Anexa nr. 1 – Geografia Japoniei	304

Anexa nr. 2 – Epoca Yamato _____	304
Anexa nr. 3 – Mormânt din perioada Yamato, reconstrucție, prefectura Saitama _____	305
Anexa nr. 4 – Figurine <i>Haniwa</i> ce apar în mormintele celor bogați, începând cu perioada Yamato __	305
Anexa nr. 5 – Perioada Asuka _____	306
METODOLOGIE, CERCETARE, PRELUCRARE _____	307
Dicționar de arte marțiale _____	337
BIBLIOGRAFIE _____	348
Site Internet _____	363

CUVINTE CHEIE

Arte marțiale, judo, aikido, jujutsu, taijitsu, Japonia, Budism, Dao, religie, mistica, mit, Buddha, Taiqiquan, Baqua, simboluri, număr, roată, cerc, divinitate, rugăciune, ninja, ninjutsu, dr. Hatsumi, kujikiri, ocultism, Jigoro Kano, naștere, moarte, renaștere, Karma, ere, China, Coreea, Kamakura, escatologie, ciclurile vieții, teogonie, panteon, creație, ou primordial, yin, yang, rău, bun, sabie, katana, arme, tanto, hakama, kimono, Tibet, India, Yamagushi, Musashi, Kendo, samurai, femei ninja, femei samurai, dinastii, perioade, antic, kami, Shinto, Nobunaga, meditație, demon, împărat, Amaterasu.

REZUMAT

Istoria lumii s-a desfășurat pe mai multe planuri, niciodată unidirecțional sau fragmentar. Religia, politica, cultura, războiul au fost inseparabile în toată existența omenirii. Nicăieri în lume nu există o bogăție mai mare de idei, concepte și conflicte ca în Asia. Fie că ne referim la Orientul Îndepărtat, fie la cel Apropiat, bogăția de evenimente depășește orice așteptare. Asia este locul din care provine agricultura (Mesopotamia), locul de unde provine scrisul (Sumer), locul de naștere al marilor conducători religioși: Isus din Nazaret, Mohamed, Buddha, Lao Zi, Confucius, și mulți alții.¹ Asia este locul marilor bătălii armate, locul unde s-au format cele mai întinse și mai puternice teritorii (regatul Qin), dar și locul de unde au plecat spre Europa marile valuri de migratori conduși de Attila.

După mii de ani de istorie, Asia sau Orientul este locul spre care ne îndreptăm privirea sau gândurile ori de câte ori citim scrierile sacre (Torah, Noul Testament, Upanișadele, Arta Războiului, etc.) sau aflăm de la știri despre un alt conflict ce amenință pacea sau chiar existența omenirii.

¹ Moise, marele conducător religios al poporului evreu s-a născut în Egipt, teritoriu ce aparține continentului African. (n.a.)

Toată această istorie nu poate exista fără cele trei elemente esențiale: religia, politica, războiul. Lucrarea “Artele marțiale și societățile asiatice” încearcă să demonstreze legătura dintre arta războaielor, religie și politică. Materialele existente la ora actuală vorbesc în mod separat și aproape deloc despre legătura dintre cele trei elemente. Oricine dorește să afle date despre evoluția și dezvoltarea unei arte marțiale, a politicii unei țări asiatice sau a religiei vor putea găsi în bibliotecile și muzeele lumii date fragmentate. Autorii, care au scris de-a lungul istoriei despre evenimentele politice sau religioase s-au referit doar la un anumit aspect, ignorând sau omițând cu desăvârșire pe celelalte.

Lucrarea de față este cercetarea de mai bine de 13 ani a numeroaselor lucrări de specialitate din arte marțiale, precum și din domeniul religiilor budiste, dao, shinto, creștinism, iudaism. Au fost cercetate lucrări de politică și geopolitică din Asia, dar și din Europa și America, care au influențat într-o oarecare măsură evenimentele istorice din China și Japonia. Lucrări de sociologie și antropologie au avut un rol important la elucidarea unor întrebări legate de originea unor popoare precum Japonia și legătura acestora cu populația Ainu.

Puține stiluri de arte marțiale practicate la ora actuală mai respectă titulatura de artă marțială. Din nefericire ele sunt doar chiciuri, care duc în eroare și chiar pot schimba percepția despre istoria artelor războinice, iar generațiile următoare nu vor ști ce reprezintă o artă războinică cu adevărat.

Fiind practicant de arte marțiale, de mai bine de 3 decenii, am considerat important ca să existe un studiu foarte minuțios al evoluției istorice a artelor marțiale, pentru ca cei ce sunt interesați de evoluția unor conflicte religioase sau politice (sociologi, istorici, antropologi, analiști politici, etc), precum și cei interesați de semnificația unor simboluri din religie și arte marțiale, să aibă posibilitatea să le găsească adunate.

Una dintre cele mai dificile probleme pe care le-a ridicat această lucrare de-a lungul celor 13 ani de cercetare a fost cea referitoare la originea artelor marțiale. Dacă pentru aflarea unor date istorice ale unui eveniment se poate apela la documente scrise și păstrate în arhive, sau conservate în muzee, în ceea ce privește artele războinice lucrurile se complică foarte mult. Există în lume foarte puține date istorice care fac referire la originile artelor marțiale. Datele istorice care vorbesc cu adevărat despre originile reale ale unui stil se află în posesia familiilor, care transmit arta mai departe și puțini dintre ei

le fac publice, considerându-le o problemă privată. Aceasta deoarece stilul practicat face parte din patrimoniul familiei și nu poate fi înstrăinat.

O altă problemă care s-a ridicat încă de la începutul cercetării a fost cea referitoare la documentele care vorbesc despre un stil sau altul în termeni simbolici. Voi da ca exemplu lucrarea celebrului samurai Miamoto Musashi (“Cartea celor Cinci Cercuri” - “Go Ri no Jo”), care abordează metode și strategii de luptă cu două săbii. Mesajul transmis de autor nu este accesibil occidentalilor, deoarece lucrarea expune execuția tehnicilor și modul de aplicare apelându-se la simbolurile dao. Pentru aceasta este nevoie a se înțelege evoluția dogmei dao în Japonia (până la data scrierii lucrării, sec. al-XVII-lea), apoi de a se practica fizic tehnicile prezentate și, nu în ultimul rând, de a cunoaște biografia autorului, Musashi.

Întreaga literatură asiatică ce face referire la strategii de luptă, tehnici, dar și la evoluția unei arte marțiale este prezentată de autori sub formă simbolică, cu prezențe numeroase de zei (yamagushi) și fenomene fantastice. Pentru înțelegerea acestor aspecte am recurs la metoda hermeneutică, pe care am combinat-o cu metodele observației.

Materialele folosite la redactarea acestei cercetări au fost îndeosebi bibliografice, apoi discuțiile cu diferiți maeștri de arte marțiale care au practicat alături de nume sonore ale artelor războiului. La acestea se adaugă practica personală a numeroase arte precum judo, aikido, taijutsu, taekwondo, taiqiquan, etc.

Lucrarea se împarte în patru mari capitole:

Capitolul 1. “Mistica”. Se ocupă cu definirea termenului de mit, dat de diferiți autori, și de clasificarea miturilor. Apoi se prezintă o mitologie a originilor artelor războinice prezente la popoarele orientului care considerau că zeii au fost cei care i-au inițiat pe oameni în tainele mânăuirii armelor. Aici sunt prezente date bibliografice din Japonia, China, dar și din Europa (Grecia antică, Roma), Orientul Apropiat (Israel).

Miturile Japoniei și ale Chinei sunt prezentate pentru a înțelege importanța unor acte, evenimente și concepte politice care au stat la baza formării unor state sau idei politice și militare, etc. Zeița Amaterasu și împăratul sunt două simboluri fără de care Japonia nu ar exista. Evoluția acestor concepte în istoria Japoniei sunt prezentate pe larg în acest capitol.

Clasificarea și rolul zeilor (kami) în evoluția familiei nipone, rolul acestora în demersul evoluției artelor războinice ale samurailor și luptătorilor ninja.

De asemenea, doctrina dao și rolul primordial al împăratului Qin (China) în evoluția socială a unei mici regiuni, ce a devenit una dintre cele mai mari puteri ale lumii, sunt prezentate în acest capitol. Yin-yang, două concepte prezente astăzi în limbajul cotidian, au influențat atât politica cât și artele războinice. Cele două elemente stau la baza multora dintre artele marțiale precum taiqiquan, baquaquan, ninjutsu, etc.

O temă importantă este cea referitoare la cultul morților. Respectul față de cei decedați, felul în care este percepută și așteptată moartea ne face să înțelegem de ce în China și Japonia familia este venerată, ce rol crucial are maestrul (sifu - în chineză, sensei - în japoneză) pentru viața unui individ.

Capitolul 2. “*Religiile Asiei și impactul pentru societate*” reprezintă o trecere în revistă a istoriei budismului, dao, și a conducătorilor religioși, Buddha și Lao Zi. De asemenea, conceptele și dogmele religioase precum karma, transmigrația sufletelor, Roata Vieții, Cauzele suferinței, Cele patru Adevăruri Nobile, stau la baza filosofiei artelor marțiale (stilul celor cinci animale, stilurile de la Shaolin, etc).

Răspândirea budismului și a concepțiilor despre viață și moarte au schimbat din temelii gândirea societății asiatice.

Multe dintre artele marțiale s-au dezvoltat în mănăstirile din munții Chinei și Japoniei, de aceea o prezentare a vieții monahale este indispensabilă. Oameni politici și războinici celebri au poposit la mănăstiri precum cele din Wudang, Shaolin, etc. Aceste mănăstiri au influențat politica medievală asiatică. Mulți dintre împărați, daimyo și shoguni au realizat că mănăstirea este locașul în care se iau decizii politice, se formează războinici și se pot refugia dușmani. De aceea unii au decis să le distrugă, iar alții le-au refăcut sau întreținut. Un exemplu este cel al mănăstirii Shaolin, din China, care a fost arsă de nenumărate ori de împărații Chinei pentru a-i elimina pe celebrii luptători adăpostiți acolo.

Tot o formă de budism este și zen, ajuns în Japonia prin budismul chinezesc Chen. Acest curent religios a influențat radical concepția de sabie și de luptă corp la corp. Prin aplicarea dogmei budismului zen samuraiul devenea mai responsabil față de viața semenului său, iar aroganța (dată de statutul social) se transforma în servitudine față de daimyo.

Zei budismului, împrumuturi ale zeităților locale sau hindușii, au schimbat concepția despre viață și moarte, samuraiul fiind mult mai atent la cauza pentru care scoate sabia. Dogma religioasă, dar și prezența numeroșilor zei sunt singurele lucruri care îi produc samuraiului teamă. Chiar dacă în public se declară ateu, din generație în generație, îl găsim în temple aducând ofrande zeilor pentru a-l feri de chinurile iadului.

Rolul budismului tibetan este esențial în înțelegerea evoluției meditațiilor din artele marțiale. Numeroase forme de meditație, dar și de medicină tibetană, s-au răspândit în Asia, ajungând în Coreea și Japonia, din care vor lua naștere sisteme de luptă precum koppo jutsu (școală aparținând ninjutsu-lui), dar și forme de tratament medical practicate până astăzi.

Capitolul 3. „Simbolurile”. Acest capitol tratează evoluția și implicația pe care o au numeroasele concepte din scrierile sacre budiste, shinto, dao și transferul lor în artele marțiale. După definiția și clasificarea simbolurilor, capitolul continuă cu prezentarea celor cinci elemente ale vieții (apă, aer, lemn, foc, pământ) și importanța lor în atât în luarea deciziilor politice, cât și în viața socială (ritualuri), dar mai ales în arte marțiale, prin gesturile prezente.

Numerologia în arte marțiale a avut un rol important. Numărul de repetări în execuția respirațiilor, numărul de tehnici într-un exercițiu de tip Kata (model) reprezintă elemente indispensabile artelor marțiale. În China, politica era realizată în funcție de influența numerelor. Împărații chinezi își luau grade și numere simbolice care să-i protejeze atât în viața terestră, cât și în cea din ceruri.

Gesturile sunt simboluri prezente în toate religiile lumii, cu atât mai mult în cea shinto și budistă. Ele au fost preluate de practicanții de arte marțiale și adaptate necesităților oarecum laice. Astfel, găsim gesturile Mundra în rugăciunile luptărilor ninja (numite kujikiri), prin care luptătorul intră în relație cu cele cinci elemente ale vieții, cu zeii (kami) pentru a deveni una cu ei.

Armele sunt simboluri ale zeilor, care se încarnează când acestea ajung în mâinile oamenilor. Acest capitol prezintă și simbolismul armelor și importanța lor pentru practicantul de arte marțiale: katana (sabia samuraiului), armura, oglinda, pieptenele, temutele arme ale luptătorilor ninja, etc.

Îmbrăcămintea este simbolul categoriei sociale. Sunt prezentate tipurile de kimonouri și simbolurile acestora pentru societatea niponă, simbolurile centurilor colorate (obi) și semnificația acestora pentru practicant.

Tot din categoria simbolurilor fac parte și ritualurile din arte marțiale. Sunt prezentate artele marțiale cu cele mai multe simboluri religioase (sumo, aikido, ninjitsu).

Istoria samurailor, evoluția, educația și rolul acestora în societatea japoneză este un alt subiect important, larg dezbătut în acest capitol.

Dragonul, unul dintre cele mai importante simboluri ale societății asiatice, încheie partea de simboluri.

Capitolul 4. „*Istoria, politica și societatea asiatică*”. Ultima parte a lucrării cuprinde evoluția politică a Japoniei și Chinei, începând cu primele perioade ale istoriei acestor două țări.

Deciziile politice au fost luate de-a lungul istoriei ținându-se cont de interesele religioase, financiare și sociale ale conducătorilor de state sau de mici comunități. Consecințele acestor decizii au schimbat cursul istoriei definitiv sau pentru o lungă perioadă de timp. În acest sens amintim instaurarea shogunatului lui Tokugawa (1603-1868), care izolează Japonia de restul lumii mai bine de 200 ani.

Importanța claselor războinice (samurailor) este covârșitoare până în ziua de astăzi. Dacă samuraiul își slujea până la moarte stăpânul, astăzi angajatul nipon urmează aceeași cale în orice firmă ar lucra.

Importanța politicii este esențială în arte marțiale. Politica fără armată este utopică. China și Japonia de astăzi sunt rezultatul marilor decizii luate mai întâi în rândul familiilor, apoi a clanurilor, iar în cele din urmă a marilor puteri care conduceau lumea. Japonia ar fi rămas mai departe în izolare dacă drumurile comerciale ale marilor puteri din sec. al XIX-lea nu ar fi trecut prin această regiune. Hong Kong-ul ar fi rămas mai departe o regiune aparținând Marii Britanii, dacă comuniștii chinezi infiltrați în clanurile gigantilor financiari nu fi complotat și santajat politicieni englezi și pe oamenii de afaceri chinezi implicați în dezvoltarea acestei regiuni.

Japonia și China, astăzi două mari superputeri, sunt în același conflict ca acum 300-400 ani în urmă. Lucrarea dezvoltă implicațiile politice și militare ce au avut loc pe teritoriul acestor două state.

Lucrarea a necesitat un studiu amănunțit a istoriei politicii, îndeosebi pentru a răspunde la întrebări de genul: de ce au apărut clasele războinice în Japonia și ce a stat la baza lungii sale existențe, în condițiile în care Europa, dar și America Latină, nu au cunoscut o clasă războinică cu o atât de lungă existență. De ce nici astăzi Japonia nu își deschide porțile spre artele marțiale tradiționale, ele intrând în patrimoniul național? Ar mai putea cineva să atingă succesul economic actual al Japoniei, dacă ar folosi ca strategie sistemul clasei samurailor?

Finalul acestei lucrări ne aduce bucuria unei istorii a artelor marțiale văzută din punct de vedere social, politic și religios. Este singura lucrare la nivel național de această formă, care adună la un loc elementele cheie ale unei societății (religia-politica-viața socială).

În final, trebuie menționat că tipul de analiză abordat în această lucrare duce la conservarea și transmiterea unei moșteniri culturale, artele marțiale, ce astăzi a depășit granițele Asiei, și care riscă, din ignoranță, lipsă de informare, informări eronate și neverificate să își piardă adevăratul mesaj. Fără această istorie riscăm să privim atât artele marțiale, cât și societățile asiatice ca pe ceva de nepătruns și de neînțeles, iar în cazuri mai grave, să le urâm până la extirparea lor pe motiv că sunt păgâne, nefiind în concordanță cu conceptele noastre religioase.

La sfârșitul lucrării se află o bibliografie bogată, în numeroase limbi, necesară tuturor celor care sunt interesați de a continua inepuizanta cercetare pe acest tărâm.

BIBLIOGRAFIE

Abelson (2006) - Mistica ebraică, de la origini până în epoca medievală, Editura Herald, București;

Adam, Andy (1971) – Twentieth Century Warriors, Prominent Men in the Oriental Fighting Arts, Burbank, California: Ohara;

Adkinson, Robert (2009) - Simbolurile sacre. Popoare, religii, mistere- Bucuresti, Editura Art;

Asien-Australien, von Peking bis Sydney (1989) - Das Bild unsere Welt, Adac-Munchen;

Aston, W.G. (1896) - Nihongi: Chronicles of Japan from Earliest Times to A.D.697, 2 vols. in 1. , London, Keagan and Co.;

Attwater, Donald (1965) - A Dictionary of Saints. Penguin Books, Middlesex, England;

Balaci, Anca (1966) - Mic dicționar mitologic greco-roman, Edit. Științifică: București;

Baroni, Helen Josephine (2002) - The Illustrated Encyclopedia of Zen Buddhism. The Rosen Publishing Group;

Baojun Zhao (1982) - Shaolin Monastery, China: Ren Min Chu Ban She Shanghai;

Bellinger, J. Gerhard (1993) - Im Himmel wie auf Erden, Droemer Knauer, Munchen;

Becker, Udo (1993) - Lexicon der Symbole, uber 900 Abbildungen, Komet, 1993;

Becker, Jasper (1998) – Hungry Ghoust. Mao’s Secret Famine. Holt Paperbaks;

Biblia (2008) - Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române;

Bishop, Mark (1999) - Okinawan Karate, Second Edition, Tuttle Publishing;

Blau Tatjana, Mirabai (1999) - Buddhistische Symbole, Schirner Veralge;

Boltz, William G. (2003) - The Origin and Early Development of the Chinese Writing System. American Oriental Series;

Bouquet, A.C. (1942) - Comparative Religion, Pelican Book, the Great Britain;

Brătescu, V. Gheorghe (1985) - Vrăjitoria de-a lungul timpului, Editura Politică, București;

Bret, Hrinsch (1990) – Passion of the Cut Sleeve. Published by the University of California Press;

Brier, Robert (1990) - Zauber und Magie in alten Ägypten, Ausburg;

Broughton, L. Jeffrey (1999) - The Bodhidharma Anthology: The Earliest Records of Zen. Berkeley: University of California Press;

Broadribb, Donald (1933) - The Mystical Chorus: Jung and the religious dimension, Millennium Books;

Brunner, Emma (1991) – Traut - Die fünf grossen Weltreligionen, Herder, Spektrum;

Buckley, Patricia, Walthall Anne, Palais (2006) – East Asia. A Cultural, Social, and Political History, Boston, Houghton Mifflin;

Bruce, Steve (2003) - Sociologia, scurtă introducere, Editura Allfa, 2003;

Burkitt, Laurie (July 2003) – The Lesson of history. The Chinese people's Liberation Army at 75. Strategic Studies Institute;

Buswell, E. Robert Jr. (2003) - Encyclopedia of Buddhism, Thomson Gale;

Busshel, S. W. (1880) - The Early History of Tibet. From Chinese Sources – Journal of Royal Asiatic Society, Vo. XII;

Buruma, Ian (2004) - Inventing Japan: 1853-1964. Modern Library;

Bușe, Constantin Bușe, Zamfir Z. (1990) - Japonia, un secol de istorie, 1853-1945, Editura Humanitas, București;

Calhoun, Craig (2002) – Classical sociological theory. Wiley-Blackwell.

Capra, Fritjof (1992) - The Tao of Physics. An exploration of parallels between modern physics and Eastern mysticism, Flamingo;

Cartea tibetană a morților (2010) - Bardo Thodol, Editura Herald;

Chamberlin, William Henry (1937) - Japan Over Asia, 1937, Little, Brown, and Company, Boston;

Chronik der Menschheit (1997) - Chronik Verlag;

Chow, David; & Spangler, Richard (1982) - Kung Fu: History, Philosophy and Technique. Burbank, CA: Unique Publications;

Cheung, William (1986) - How to develop Chi power, Ohara Edition;

Chang, Ruth H. (2000) - Understanding Di and Tian: Deity and Heaven From Shang to Tang." Sino-Platonic Papers 108:1–54;

Cirlot, J. E. (2001) - A dictionary of Symbols- Editura Taylor and Francis.e-library;

Clement, Elisabeth (2004) - Dicționar enciclopedic de filosofie. Editura All;

Cotterell, Arthur (2008) - The Imperial Capitals of China: An Inside View of the Celestial Empire. Pimlico, London;

Cooper, Jan (2000) - China antică. Colecția Civilizații dispărute, Editura Prietenii Cărții, București;

Creel, Glessner Herrlee (1949) - Confucius: The man and the myth. New York: John Day Company;

Crowdey, George (2006) - The Enemy Within, A History of Espionage. Osprey Publishing;

Culianu, Ioan Petre (2002) - Călătorii în lumea de dincolo, Editura Polirom;
Cambridge Illustrated History of China (2010);

Curtis, Andressen (2002) - A short History of Japan-from samurai to Sony, Allen & Unwin;

Daeniken, Erich von (1968) - Erinnerungen an die Zukunft, Econ Verlag Duserdolf, Wien;

Daidoji, Yuzan (2011) – Budo Shoshin Shu. Lectures Elementaires sur le Budo. Shokuban Dojo. Paris;

Dalai Lama- The four noble truths, Thorsons, the Great Britain, 1997;

Dale A. Jenkins (1997) - An Education in Martial arts, by Dale A. Jenkins;

Dalby, Liza (2001) - Kimono: Fashioning Culture. Seattle; University of Washington Press;

Dang, Vu, Quang - Histoire de la Chine Antique; Des Origines a la Fin des Printemps et Automnes (546 AV. JC): Tome 2; Edit. L'Harmattan;

Danielle Elisseeff - Confucius. Des mots en action, Decouvertes Galimard, 2003;

Dave Lowry (1986) - Boken, art at of the Japanese sword, Ohara Publications, Incorporated Santana Clarita, California;

Davies, J. Roger (2008) - The Religious and Philosophical Foundations of Japanese Culture, Proteus Publications;

Davy, Marie-Madeleine (1972) - Encyclopedie des mystiques - Ed. Robert Laffont et Ed. Jupiter, Paris;

Deal, William (2007) - Handbook to life in medieval and early modern Japan. Oxford University Press;

Deblicki, Jacek Jean Francois Favre (și colaboratorii) (1998) - Istoria Artei, pictură, sculptură, arhitectură, Enciclopedia Rao;

Defrance, J., (2003): Sociologie du sport. Ed. La Decouverte, Paris.

Derlogea, Șerban (2007) - Aikido pentru toți, Editura Universității din București;

Derlogea, Șerban, Dan Corneliu Ionescu (1990) - Aikido Calea Armoniei, Editura Apimondia, București;

Derlogea, Șerban (2004) - Taijiquan, Calea Perfecțiunii, Editura Apimondia București;

Dicționarul explicativ al limbii române (1998), ediția a II-a - Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan”, Editura Univers Enciclopedic;

Draeger, Donn. F. (1971) - Clasicul Bujutsu, The martial arts and ways of Japan, Weatherhill, New-York-Tokyo;

Draeger, Donn (1973) - Classical Budo. The Martial Arts and Ways of Japan, 2. New York & Tokyo: Weatherhill;

Drîmba, Ovidiu (1993) - Incursiune în civilizația omenirii – Execelsior, Multi Press, București;

Dudgeon, John (1895) - Kung-Fu, or Taoist Medical Gymnastics, Tientsin Press;

Dupre, Jean-Paul (1992) - Mega histoire, Editure Nathan;

Ebrey, Patricia; Palais, James; Walthall, Ann (2009) - East Asia - A Cultural, Social, and Political History;

Edelglass, William, Garfield L. Jay (2009) - Buddhist philosophy, Essential Readings, Oxford University Press;

Elisseff, Danielte (2001) - Histoire du Japon; entre Chine et Pacifique, Paris, Editions du Rocher;

Eliade, Mircea (1991) - India. Editura pentru Turism;

Eliade, Mircea (1991) - India, Editura pentru Turism, București;

Eliade, Mircea (2000) - Istoria ideilor și credințelor religioase, vol 1-2. Editura Univers Enciclopedic;

Eliade, Mircea (1995) – Sacrul și pofanul, Humanitas;

Epuran, M., (2005): Metodologia cercetării activităților corporale. Ed. FEST, București;

Eric V. Lustbader (1997) - Ninja (roman), Editura Elit;

Eric V. Lustbader (vo.I-II) (1995) - Inima neagră, Editura Coluseum, București;

Encyclopedia of Eastern Philosophy and Religion. Buddhism. Taoism. Zen. Hinduism. A Complete Survey of the Teachers, Traditions and Literature of Asian Wisdom, (1994), Boston, Śambala Publishing-House;

Encyclopedia of religion (2005) (second edition) vol.1-6, Thomson Gale, The Thomson Corporation;

Extreme-Orient, des pays et des hommes (1990) - Ed. Larousse Paris;

Feliks, F. Hoff (2002) - Kyudo – the Way of the Bow, Shambala 2002;

Ferrari, Anna (2003) - Dicționar de mitologie greacă și latină, Editura Polirom;

Fremant, Francesca, Chogzam Trungpa (1975) - The Tibetan of the Book of Death: The Great Liberation Through Hearing in the Bardo, Shabhala, Boulder and London;

Friday, F., Karl (2004) - Samurai, warfare and the state in early medieval Japan. Pshychology Press;

Fontana, David (1992) - The meditator s Hanbook, Element Books Limited;

Fosco , Maraini (1998) - Segreto Tibet, Milano;

Fukuda, Keiko (2010) – Ju-no-kata. A Kodokan Text Book. North Atlantic Books;

Gavriluță, Nicu (1998) - Mentalități și ritualuri magico religioase. Editura Polirom, Iași;

Gaudin, Philippe (2005) - Marile Religii- Editura Orizonturi;

George Williams (2005) - Shinto, Chelsea House Publishers;

Geoltrain, Pierre (colaboratori) (2002) - Originile creștinismului, Iași, Editura Polirom;

Genchi Kato (1954) - Shinto in Essence as Illustrated by the Faith in a Glorified Personality, Tokyo, Templul Nogi;

Gernet, Jacques (1985) - Lumea chineză, Editura Meridiane, București;

Giovani Filoramo, Marcello Massenzio, Massimo Raveri, Paolo Scarpi (2003) - Manual de istorie a religiilor, Editura Humanitas, București;

Goodrich L.C. (1943) - Short History of the Chinese People, New York;

Goldstein, Gidoni, Ofra (1999) - Kimono and the construction of Gendered and Cultural Identities, Ethnology Fall;

Grapard, Allan. G. (1986) - Lotus in The Mountain, Mountain in the Lotus; Monumenta Nipponica, Sophia University;

Green, Thomas A. (2001) - Martial Art of The World; an encyclopedia, Vol.2.Ninjutsu, ABC-CLIO;

Guiley, Rosemary (2007) – The Enyclopedia of Ghost and Spirits, Publisher: Checkmark Book;

Guter, Josef (2004) - Lexikon zur Geschichte Chinas. Sieben Jahrtausende im Überblick. Marix-Verlag, Wiesbaden;

Habersetzer, Gabrielle, Roland, Habersetzer (2000) - Encyclopédie technique, historique, biographique et culturelle des arts martiaux de l'Extrême-Orient, Amphora, 3e éd.;

Hajime Nakamura (1997) - Orient și Occident, o istorie comparată a ideilor, Ed. Humanitas, București;

Hall, Kenneth (1985) – Maritime trade and state development in early Southeast Asia, Hawai, University of Hawai Press;

Hall, John Whitney (1991) – Early Modern Japan; The Cambridge History of Japan, Vol. 4;

Hane, Mikiso, Perez, Louis G. (2009) - Modern Japan, A Historical Survey, Westview Press;

Handbooks of the history of religions (1898) - The Religion of Babylonia and Assyria, Ginn & Company BOSTON, New York, Chicago, London; vol.2;

Hans-Christian Huf (1998-1999) - Sphinx, Geheimnisse der Geschichte, I-IV, Verlag GmbH, Bergish Gladbach;

Heideger, Martin (1999) - Introducere în metafizică, Editura Humanitas;

Heinrich, Harrer (1992) - Sieben Jahre in Tibet, mein Leben am Hafe des Dalai Lama, Frankfuhr-Berlin: Ullstein;

Hellegers Frans van Praag (1990) - Die acht Tore der Mystik, Munchen, 1990;

Henshall, K. (2001) - A History of Japan: From Stone Age to Superpower. New York City, NY: St. Martin's Press;

Herjeu, Radu - Tehnici de propagandă, manipulare și persuasiune în televiziune;
Hiiragi, Takefumi (1994) - Famous Swordsmen of Japan (1), Aikido Journal;
Ho, Alfred Kuo-liang (1952) - The Grand Council in the Ch'ing Dynasty. The Far
Eastern Quarterly 11, no. 2;
Hoff, Felix, F (1993) - Jai-do, Verlag Weinmann, Berlin;
Hollingsworth, Mary (2004) – Arta în istoria umanității, Editura Enciclopedia
Rao;
Holmes, Richard (1988) - The World Atlas of Warfare, Viking Press;
Hori, I. (1967) - The appearance of individual self-consciousness in Japanese
religion and its historical transformations, In C. Moore (Ed.), The Japanese mind (pp.
201-227). Rutland, VT: Tuttle;
Hucker, Charles O. (1978) - China to 1850: A short history, Stanford University
Press;
Ierom, Ghelasie, Gheorge (2000) - Medicina isihasta. Vol. 3. Editura Platytera;
Inazo, Nitobe (1991) - Bushido- Codul Samurailor- Princeps, București;
Iriye, Akira (1987) - The Origins of the Second World War in Asia and the
Pacific, Longman, London and New York;
Isabelle Robinet (1995) - Meditația daoistă - Editura Herald, București;
Iwao, Seiichi, Teizō Iyanaga, Susumu Ishii, Shōichirō Yoshida (2002) -
Dictionnaire historique du Japon. Paris: Maisonneuve & Larose;
Jansen, Marius B. (2000) - The Making of Modern Japan; Harvard University
Press;
Japan (1993) - An Illustrated Encyclopedia, Kodansha International, Tokyo;
Joly, Henri L. (1967) - Legend in Japanese Art: a Description of Historical
Episodes, Legendary Characters, Folk-lore Myths, Religious Symbolism, Illustrated in
the Arts of Old Japan. Rutland, Vermont: Tuttle;
Jones, Lindsay (2005) - Encyclopedia of Religion, vol 1-6, Thomson Gale;
Jones, David E. (1997) - Women Warriors: a History. Garden City, New York:
Brassey's;
Jong OH Kim, Hoo Sub Song (1988) – Taekwondo, Jun Won Publications, Co.
Vol.I-IV;

Jung, C.G (1998) - Psihologie și alchimie, Editura Teora;

Jwing, Ming Yang (1981) – Shaolin Long Fist Kung Fu. YMAA Publication Center, Boston Mass. USA;

Kaiten, Nukarya (2005) - Istoria zenului - Editura Herald, București;

Kamenarovic, Ivan P (2002) - China clasică. Editura Bic all;

Kanppert, Jan (2003) – Enciclopedia. Mitologia și religia Orientului Mijlociu, Nemira;

Kapleau, Philip (1992) - Questions zen. Editions du Seuil;

Kato, S (1981) - A History of Japanese Literature, Kodansha International, Tokyo;

Ke, Yuan (1987) - Miturile Chinei Antice, Editura Științifică și Enciclopedică București;

Keene, Donald (1988) - The Pleasures of Japanese Literature. New York: Columbia UP;

Keller, Marianne, Harald (1981) – Sumo, Der traditionelle japanische Ringkampf. Berlin;

Kelly, Jeffrey J (April 1994) - Amazing Stories From the Shaolin Temple. Black Belt Magazine;

Kennedy B (2008) - Chinese Martial Arts Training Manuals: A Historical Survey Martial Arts and Self Defense Series, Blue Snake Books;

Kenneth G. Henshall (1999) - A History of Japan, Macmillian Press LTD;

Kenneth, Latourette Scott (1929) - A history of Christian mission in China, Ch'eng-wen Pub. Co.;

Kernbach, Victor (1996) - Mituri esențiale, Editura Univers Enciclopedia;

Kespi, Jean-Marc (2007) - Omul și simbolurile sale în medicina tradițională chineză, Editura, Semne;

Kevin Osborn, Dana L. Burgess (2006) - Ghid esențial de mitologie clasică - Editura Paralela 45;

Kidder J. E.(1993) – The Earliest Societies in Japon, CHJ;

Kiyotaka, Ago (1983) - Kuskushinden Zensho. Tokyo, Japan: Shin Kokumin Sha;

Kodokan Magazine Judo, 2009;

Kohn, Livia (2000) - Daoism Handbook (Handbook of Oriental Studies / Handbuch der Orientalistik - Part 4: China, 14), Boston: Brill Academic Publishers;

Kotaro Oshima, Kozo Ando (1991) - Lehrbuch des Japanischen Schwertkampfes, Berlin;

Lalitavistara VI und VII (1930) - der Mahayana-Buddhismus nach Sanskrit und Prakrittexten- Religionsgeschichte Lesebuch - Tübingen;

Lama Kunsang, Marie Aubèle (2011) - L'Odyssée des Karmapas, La grande histoire des lamas à la coiffe noire, Ed. Albin Michel;

Le Monde du Orientales (1966) - Editions de Seuil;

Lee, Khoo Choy Lee (1995) - Japan-between Myth and Reality: Between Myth and Reality. World Scientific publishing;

Leeming, A. David (1937) - Creation Myths of the World, An Encyclopedia, ABC-CLIO, LLC, ISBN 978-1-59884-174-9;

Lepine, Francois (2006) - Advanced Kujin-In, Transformational Approach. F. Lepine Publishing;

Lévi, Jean (2003) - Confucius, Paris, Albin Michel;

Levinson, Davis, Karen Christensen (1999) - Encyclopedia of World Sport, From ancient times to the present, Oxford University Press;

Levy, Joel (2008) - Ninja: The Shadow Warrior, Sterling Publishing Company;

Lewis, Peter (1997) - The secret art of the Ninja, FL. USA;

Lewis, Mark Edward (2007) - The Early Chinese Empires: Qin and Han. London: Belknap Press;

Lewis, James R. (2000) - UFOs and Popular Culture, An Encyclopedia of Contemporary Myth ABC CLIO, Santa Barbara, California Denver, Colorado Oxford, England;

Liu, Albert (2004) - Nei Jia Quan: Internal Martial Arts, North Atlantic Books;

Lobsang, Rampa (1972) - The Cave of the Ancients, Stanron Press. London;

Losbang, Lhalungpa, P. (1984) - The Life of Milarepa. New York: Dutton, Shambhala;

Lombardo, Patrick (1993) - Dictionnaire encyclopédique des arts martiaux, t. 1 de A à K, SEM, coll. "Le Monde des Arts Martiaux";

Louise, Frederic (1993) - Dicționar de arte marțiale, Editura Enciclopedică, București;

Louise, Frederic (1972) - Le Shinto, Bordas, Paris;

Lowell, Percival (1894) - Occult Japan or the way of the gods, an esoteric study of Japanese personality and possession. Boston and New York Houghton Mifflin Company;

Lu, David (1997) - Japan: A Documentary History. Armonk, NY: M.E. Sharpe;

Lu, K'uan, Yu (2005) - Secretele meditației chineze-Editura Herald, București;

Luczantis, Christian (1996) - Early Buddhist Wood Carvings from Himachal Pradesh- Orientations 27;

Luohan Xinggong Duan Da (2001) - Journal of Sport History and Culture (体育文史), No.1;

Lurker, Manfred (2005) - The Routledge Dictionary of Gods and Goddesses, Devils and Demons- Edit. The Taylor and Francis e-Library;

Ma, Ming Da (2008) - True Martial Studies Volumes 1 and 2. China : Lion Books;

Man, John (2007) – The Terracotta Army. Bantam Press;

Mackenzie, Vicki (1988) - Reincarnation: The Boy Lama, Bloomsbury, London;

Maebayashi, K. (1999) - Japanese Martial Arts through the Ages (in Nipponia, 10). Tokyo: Heibonsha;

Mamoru, Tonami (1989) – The Shaolin Monestary Stele on Mount Song; Kyoto University Paper. Edited by Antonino Forte;

Mantienne, Frédéric (1999) - Monseigneur Pigneau de Béhaine, Editions Eglises d'Asie, 128 Rue du Bac, Paris;

Marcel Granet - Civilizația Chineză, viața publică și viața particulară, Editura Nemira, 2000;

Marcel Granet - Etudes sociologiques sur la Chine - Presses Universitaires de France, 1953;

Margaret R. Bunson (2002) - Encyclopedia of ancient Egypt, Facts On File, Inc, New York;

Masaaki, Hatsumi (1998) - Ninpo, Wisdom for life;

Maurice Pinguet - Moartea voluntară în Japonia, de la harachiri la kamikaze. Editura Ararat, București, 1997;

Mânzat, Ion, Lucian Radu-Geng (2002) - Introducere în psihologia orientală, Editura Psych;

Matsuda Ryuji (1984) - An Outline of Chinese Martial Arts History (Zhongguo Wushu Shi Lue), trans. Lu Yan and Yan Hai, Sichuan Science and Technological Press;

Matsui, Kenji (1993) - The History of Shindo Muso Ryu Jojutsu, (Kamuela, HI: International Hoplological Society);

Melton, J. Gordon (2001) - Encyclopedia of Occultism & Parapsychology (EOP), Gale Group Staff;

McRae, John (1986) - The Northern School and the Formation of Early Ch'an Buddhism, University of Hawaii Press;

McCullough, Craig Helen (1988) - The Tale of Heike, Kitagawa, Hiroshi;

Medeiros, Earl, C. (2000) - The Complete History and Philosophy of Kung Fu, Ohara Publications, Inc, USA;

Mercier, Christoph (2007) – Une Histoire du Tibet, Conversations avec le Dalai Lama. Plon;

Mian Sheng Zhu, Michael Angles, Siavoch Darakchan (2001)- Suflu și energia, qi gong- Editura Polirom;

Mikiso Hane, Peres G. Louis (2009) - Modern Japan, A Historical Survey, Westview Press;

Mingchun, Liao (2001) - A Preliminary Study on the Newly-unearthed Bamboo Inscriptions of the Chu Kingdom: An Investigation of the Materials from and about the Shangshu in the Guodian Chu Slips. Taipei, Taiwan Guji Publishing Co.;

Ming Zhen Shakya (1997) - Zen and the Martial Arts- Buddhist Society, 1997;

Mohn, Peter (2003) - Magnetism in the Solid State: An Introduction, New York, Springer-Verlag;

Moller, Frank (2004) – Charismatische Führer der deutschen Nation, R. Oldenbourg Verlag.

Moran, Elizabeth, Yu Joseph (2008) - The Complete Idiot's Guide to the I Ching. New York, Alpha Books;

Morton, W. Scott, Charlton M. Lewis (2005) - China: Its History and Culture. New York: McGraw-Hill, Inc;

Mullin, Glenn H. (1986) - Death and Dying: The Tibetan Tradition, Arkana, London;

Murrell, Deborah Jane (2009) - Samurai (Warriors)- London, UK: QED Publishing Quarto;

Musashi, Miyamoto (2009) - Cartea celor Cinci Cercuri. Editura Herald;

Nagamine, Shoshin (2000) – Tales of Okinawa's Great Masters, Tuttle Publishing;

National Geographic (2004) - France- Janvier;

Neel, Alexandra David (1997) - Inițieri și Inițiați în Tibet, Editura Anandakali, Sibiu;

Nussbaum, Louis Frédéric, Käthe Roth (2005) - Japan Encyclopedia. Cambridge: Harvard University Press;

Otto, Rudolf (2005) – Sacru - Editura Humanitas, București;

Pacheco, Diego (vol. 29. No. 4) - Monumenta Nipponica;

Palmer, M. (1991) - The elements of Taoism. Shaftesbury, Dorset: Element Books;

Pascal, Krieger (1988) - Jodo-la voie du baton-The way of the stick (bilingual French, English), Geneva;

Petcu, Costel (1995) - Introducere în filosofia și simbolistica inițierii, Edit. Eminescu;

Peters E. Francis (1993) - Termenii filosofiei grecești, Humanitas;

Petrov, A.A. (1958) – Van Ciun, materialist și iluminist al Chinei antice. Editura Științifică;

Pierre-Henry de Bruyn (2010) - Le Wudang Shan: Histoire des récits fondateurs, Paris, Les Indes savantes;

Pierre A. Riffard (1990) - L'esoterisme. Editure Roberto Laffont, Paris;

Pizadassi, Thera (1982) - The Buddha, his life and teaching-BPS, 1982, Sri Lanka;

Ponsonby-Fane, Richard(1959) - The Imperial House of Japan, Kyoto: Ponso;

Pranin, Stanley (Editor) (1996) - Daito-ryu Aikijujutsu; Conversations with Daito-ryu Masters. Aiki News, Tokyo, Japan;

Pranin, Stanley (2006) – Ueshiba Morihei. Encyclopedia of Aikido; by Memorial Society;

Reginald H. Blyth (1976-1977) - A History of Haiku. Hokuseido Press, Tokio;

Rice, Earle (2000) – Kamikaze, San Diego CA; Lucent Books;

Riesebrodt, M. (1999) – Charisma in Max Weber's sociology of religion. Religion;

Ries, Julien (2000) - Sacru în istoria religioasă a omenirii, Polirom;

Reischauer, E. (1988) - The Japanese today. Cambridge, MA: Belknap Press;

Reischauer, E., & Jansen, M. (1995) - The Japanese today: Change and continuity. Cambridge, MA: Harvard University Press;

Religion and the Rise of Capitalism. (1947) - New York, New American Library;

Rinbochay, Lati, Jeffrey Hopkins (1979) - Death, Intermediate State and Rebirth in Tibetan Buddhism, Rider & Co, London;

Risuke, Otake (2002) - Le sabre et le Divin. Koryu Books;

Road Atlas of Hubei (2007) - Map of Wudangshan world heritage area, within the back cover;

Roger J. Davies (2008) - The religious and Philosophical Foundations of Japanese Culture. Proteusg Publications, Tokyo;

Rossabi, M.(1989) - Khubilai Khan-His Life and Times, Los Angeles: University of California Press;

Ryoichi, Hoshi (2001) - Bakumatsu no Aizu-han. Tokyo: Chuko-shinsho;

Sacred Art of the Oriental Mage (2008) - Kuji-Kiri and Majutsu - Publishe by F.Lepine;

- Saito, Morihiro (1998) - Takematsu Aikido - Historique et Techniques de base, I-V, Editions Budo Concepts, 1998;
- Salamone, Frank (2004) - Encyclopedia of religious rites, rituals, and festivals, Routledge, New York London;
- Sansom, George (1958) - A History of Japan to 1334. Stanford, California: Stanford University Press;
- Sansom, George (1961) – A History of Japan; 1334-1615. Standford, California University Press;
- Santos, Jose Rodrigues Dos (2009) - Formula lui Dumnezeu, Editura Paralela 45;
- Sardar, Zauddin, Loon Van Borin - Mass-media, Editura Curtea Veche, 2001;
- Sato, Kanzan (1983) - The Japanese Sword. A Comprehensive Guide. Kodansha International;
- Screech, Timon. (2006) - Secret Memoirs of the Shoguns: Isaac Titsingh and Japan, 1779–1822. London, Routledge Curzon;
- Shahar, Meir (2008) - The Shaolin Monastery: history, religion, and the Chinese martial arts, University of Hawaii Press;
- Shewan, Malcolm T. (1983) - Iai, the Art of Japanese Swordsmanship. Cannes;
- Schiffirin, Harold, Z. (1968) - Sun Yat-sen and the Origins of the Chinese Revolution, University of California Press;
- Schirokauer, Conrad; Brown, Miranda (2006) - A Brief History of Chinese Civilization (Second ed.), Wadsworth: Thomson Learning;
- Schwentker, Wolfgang (2003) - Die Samurai. CH Beck, München;
- Sebeock, A. Thomas (2002) - Semnele, o introducere în semiotică, Ed. Humanitas;
- Shioda, Goza (1968) - Dynamic aikido, Kodansha International, Tokyo;
- Shou-Yu, Liang and Tai D. Ngo (1997) - Chinese Fast Wrestling for Fighting, United State;
- Sima, Qian (1993) - Records of the Grand Historian, trans. Burton Watson. (New York: Columbia University Press;
- Simu, Octavian (2007) - Budismul japonez- Editura Herald, București;

Simu, Octavian (1984) - Civilizația Japoneză tradițională, Editura Științifică și Enciclopedică, București;

Sinclair, Clive (2004) – Samurai - The Weapons And Spirit Of The Japanese Warrior. Publisher Globe Pequot;

Sitchin, Zecharia (1998) - Războiul zeilor cu oamenii. Editura Aldo Press București;

Sitchin, Zecharia (1999) - A douăsprezecea planetă, Editura Aldo Press, București;

Skoss, Diane (1997) - Classical Warrior Traditions of Japan, vo.1, New Jersey Koryu Books;

Soutif, Michel (2002) - Naissance de la physique, de la Sicile a la Chine, EDP Science;

Solas Boncompagni (2004) - Lumea simbolurilor, Editura Humanitas, București;

Society of Arts (Great Britain) (1879) - Journal of the Society of Arts, Vol. 28;

Spackman, Chris (2004) - An Encyclopedia of Japanese History;

Steens, Eulalie (1985) - L'astrologie chinoise, Edition du Rocher;

Stevens, John (2000) - Puterea armoniei. Editura AnandaKali, Sibiu;

Stăniloae, Dumitru (1993) - Ascetica și mistica creștină. Casa cărții de Știință, Cluj Napoca;

Steiger, Brad, Steiger, Hansen (2003) - Gale Encyclopedia of the Unusual and Unexplained, vol 1. Ed. Thomson Gale;

Sterke, M. W.J.M. (1994) - The Martial Arts, the essence. Tilburg: Shin Tai Ryu;

Suzuki, D. T (1935) - Training of the buddhism, Kyoto;

Taisen Deshimaru (2003) - Zen și artele marțiale, Editura Herald, București;

Takuma, Hisa sensei (1990) - Shin Budo magazine, November 1942, republished as Hisa, Takuma;

Tanaka Fumon (2003) - Samurai fighting arts, the spirit and practice, Kodansha, Tokyo;

Tanemura, Shoto (2003) - Taijutsu fundamental, Garell Publishing House, București;

Teitaro, Daisetz Suzuki (1938) - Zen and Japanese culture. Princeton University Press;

Titsingh, Isaak (1822) - Illustrations of Japan. London: Ackerman;

Theodore de Bary (2008) – Sources of East Asian Tradition, Vol 1. Premodern Asia. Columbia University Press;

Thurston, Anne, F. (1988) - Enemies of the People: The Ordeal of Intellectuals in China's Great Cultural Revolution. Cambridge: Harvard University Press;

Tokeshi, Jinichi (2003) - Kendo: Elements, Rules and Philosophy. University of Hawaii Press;

Tokitsu, Kenji (2004) - Miyamoto Musashi: His Life and Writings. Shambhala;

Tomiki Kenji (1956) - Judo and aikido, Tokyo;

Toshitora, Yamashiro (1986) - Secret Guide to Making Ninja Weapons, Butokukai Press;

Turnbull, Stephen (2003) - Ninja AD 1460-1650, Osprey Publishing;

Tsunetomo, Yamamoto (2002) - Hagakure: The Book of the Samurai. Stackpole Books;

Turnbull, Stephens (1996) - Samurai Warfare, A Cassell Imprint, USA;

Turnbull, Stephens (2003) - Samuari, the world of the warrior, Osprey Publishing;

Turnbull Stephens (2002) - War in Japan 1467-1615, Osprey Publishing;

Turnbull, Stephen (1998) - The Samurai Sourcebook. London: Arms and Armour Pres

Țilică, Liviu (1996) - Kung Fu Chanagquan, wushu, stilul de nord -Garell Publishing House, Bucuresti;

Varley, H. Paul (1980) - Jinno Shotoki: A Chronicle of Gods and Sovereigns. New York: Columbia University Press;

Vasilescu, Emilian (1998) - Istoria religiilor, Editura Didactică și Pedagogică, R.A., București;

- Wach, Joachim (1997) - Sociologia religiei, Editura Polirom, Iași;
- Wagner, Donald (2001) - The state and the iron industry in Han China. Copenhagen, NIAS;
- Waldron, Arthur (1992) - The Great Wall of China-From History to Myth, Cambridge University Press;
- Watts, Alan W. (1962) - The Way of Zen, Great Britain: Pelican books;
- Watts, W. Allan (1957) - The way of zen, Pantheon Books, New York;
- Werner, Lind (2001) - Lexikon der Kampfkünste. Edition BSK, Sportverlag, Berlin;
- Wood, Frances (2007) - The First Emperor of China. Profile;
- Wolfram Eberhard (1971) - Geschichte Chinas, Von den Anfängen bis zur Gegenwart, Alfred Kröner;
- Wu, K. C. (1982) - The Chinese Heritage. New York: Crown Publishers;
- Wylie, Alexander (1897) - Secret Societies in China, in China Researches, Shanghai, reprinted in USA by Nabu Public Domain Reprints;
- Yamanaka, Norio (1982) - The Book of Kimono. Tokyo; New York; Kodansha International;
- Yang, Xiagui; Li (2003) - The Invisible Palace. Beijing: Foreign Language Press;
- Yongxin, Shin (2009/1) - Shaolin Kung Fu: a Cultural Treasure for Humanity, in Journal of Chinese Martial Studies;
- Yoshikawa, Eiji (2004) - Mussashi, vol.1-2. Editura Polirom;
- Zhao, Yang, Fang Linggui, Gong Shuduo, Zhongyi (1997) - Scurt tratat de istoria Chinei, Editura Enciclopedică, București;
- Zhang, Jiatai (1981) – Shaolinsi Kao (A study of Shaolin Monestary); Zhongyuan wenwu magazine; Special issue;

Site Internet

www.wikipedia.org/wiki/Japanese_swordsmimthing

www.otsu.or.jp

www.igaryu.com
www.ninjutsusociety.com
www.akita-inu.ro
www.soc.nii.ac.jp
www.samurai-archives.com
www.zenstoriesofthesamurai.com
www.oocities.org
www.britannica.com
www.aikiweb.com
www.zenbudokaieast.net
www.houseofchinn.com
www.factsanddetails.com
www.chinesekungfu.4t.com
www.sinoptic.ch
www.ezine.kungfumagazine.com
www.usnews.com
www.opioidis.com
www.chinawudang.com
www.chinadaily.com.cn
www.chinatoday.com.cn
www.exploredia.com
www.humanrights.cn